

Jernbanepersonalets bank og forsikring

ÅRSRAPPORT 2018

ÅRSREGNSKAP 2018

Innhold

ÅRSRAPPORT 2018	0
ÅRSREGNSKAP 2018	1
ÅRSBERETNING FOR 2018	2
Virksomheten i 2018.....	2
Samfunnsansvar	2
Fremtidsutsikter	3
RESULTAT.....	5
BALANSE.....	6
KONTANSTRØMOPPSTILLING	7
.....	7
NOTE 1 - PERSONALE	9
NOTE 2 - EGENKAPITAL.....	9
NOTE 3 - KAPITALKRAV OG SOLIDITET	10
NOTE 4 - GODTGJØRELSER	10
NOTE 5 - SKATT	11
NOTE 6 - YTELSER, PENSJONSKOSTNADER OG LÅN TIL TILLITSVALGTE OG LEDERE.....	12

ÅRSBERETNING FOR 2018

Finanskonsernet JBF ble etablert 1. januar 2001, og består av Jernbanepersonalets Forsikring Gjensidig (JFG) og Jernbanepersonalets Sparebank (JS). For mer utførlig beskrivelse av finanskonsernet og virksomhetene vises det til beretningene for JFG og JS.

Konsernstyret har det formelle styreansvaret for begge virksomhetene, mens virksomhetsstyrene er rådgivende for konsernstyret og konsernledelsen iht egen instruks. Konsernsjefen er daglig leder for begge virksomhetene, mens den operative virksomheten i hver av disse ledes av en virksomhetsansvarlig.

Virksomheten i 2018

Tallene i parentes er de tilsvarende tall for 2017. Konsernets driftsinntekter i 2018 er 1 120,9 mill. (1 237,3 mill.). Kostnadene er 1 010,5 mill. (946,1 mill.) Resultat før skatt er 115,4 mill. (289,0 mill.) og resultat etter skatt og andre resultatkomponenter er 78,2 mill. (241,5 mill.).

For JS er det et overskudd på 61,1 mill (74,1 mill). Bankens resultat og utvikling er tilfredsstillende hensyntatt den skjerpene konkurransesituasjon i markedet, og det forhold at vi hittil har forhold oss kun til boliglån for vårt privatmarked.

For JFG er det et overskudd på 19,0 mill (163,3 mill). Både drifts- og finansresultat er svakere enn forventet for året. Årets resultat er preget av mange og store brannskader, høye kostnader grunnet utvikling av ny IT-plattform og datavarehus, samt lav finansavkastning som følge av svak utvikling i norske og internasjonale børser.

Forvaltningskapitalen er 11 606,1 mill (11 050,0 mill) etter eliminerings for konserninterne transaksjoner.

Ansvarlig kapital er 2 549,9 mill (2 497,8 mill) som gir et overskudd i forhold til kapitalkravene på 1 412,4 mill (1 444,3 mill).

Konsernstyret anser arbeidsmiljøet som godt, som bekreftes i årlige medarbeiderundersøkelser. Det er ikke registrert behov for spesielle arbeidsmiljøtiltak. Det har ikke vært skader eller ulykker i arbeidet. Sykefraværet i 2018 var 1 949 dager (5,3 %) mot 1 902 dager (5,3 %) året før.

Av konsernets 167 ansatte er det ca. 59 % kvinner. Konsernledelsen består av 2 kvinner og 5 menn. Ansettelser skjer ikke i strid med lov om likestilling mellom kjønnene eller lov om forbud mot diskriminering. I konsernstyret på 8 medlemmer er 4 av medlemmene kvinner.

For ytterligere detaljer vises det til konsernregnskapet og regnskapene for virksomhetene, med noter.

Konsernstyret mener at det fremlagte regnskapet med noter sammen med beretningen gir fyllestgjørende informasjon om konsernet pr 31.12.2018. Konsernstyret er ikke kjent med at det er inntrådt forhold etter dette tidspunktet som gir et annet bilde. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og konsernstyret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede.

Samfunnsansvar

Konsernet har vedtatt etiske retningslinjer for virksomheten. Disse omhandler både intern virksomhet og vår samhandling med kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Disse skal ivareta et åpent og tillitsfullt internt arbeidsmiljø, og bidra til å redusere risiko for korrupsjon, og

konsernets rennommerisiko. Det er etablert interne revisjonsordninger på tegning, kredittgivning og skadeoppgjør. De etiske retningslinjene gjennomgås årlig med de ansatte i hver enkelt avdeling.

Alle ansatte kunderådgivning skal tilfredsstillende autorisasjonskravene i respektive virksomhet, som skal sikre høy kompetanse og gode etiske holdninger i rådgivningen. Bransjens autorisasjonsordninger inkludert periodisk oppdatering følges.

Det er implementert retningslinjer og rutiner som skal sikre mot hvitvasking, og rapportering til myndighetene ved mistanke. Opplegget er basert på myndighetenes krav og veiledning/anbefaling fra næringen. Risk manager gjennomfører stikkprøver på at rutinene følges. Det er utpekt hvitvaskingsansvarlig for begge virksomhetene i konsernet.

Det er ikke avdekket interne misligheter av noen art. Fokus vil fortsatt være høyt på retningslinjer og rutiner som skal sikre mot dette.

De ansattes rettigheter er godt ivaretatt gjennom ansettelsesavtaler og det regelverket som konsernet har etablert, basert på avtaleverket i Finans Norge. Konsernet har en egen Bedriftsavtale som fremforhandles med de tillitsvalgte, og som regulerer de interne plikter og rettigheter. Flertallet av de ansatte er organisert. Det er godt samarbeidsklima med de tillitsvalgte. De ansatte er representert i konsernets og virksomhetsstyrende organer. Det er et mål å opprettholde de gode betingelsene og relasjoner overfor konsernets ansatte.

Det er ikke utarbeidet retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter, heller ikke mht krav om likestilling/diskriminering. Kravene anses likevel godt ivaretatt gjennom gode holdninger og en åpen bedriftskultur.

Det er ikke utarbeidet særskilte regler for konsernets energibruk og miljøpåvirkning. Det legges vekt på å anvende miljøriktige produkter og tjenester der det er praktisk.

Samlet sett mener konsernstyret at hensynet til samfunnsansvar er godt ivaretatt. Behovet for utarbeidelse av mer formaliserte retningslinjer på de enkelte områdene vurderes løpende.

Fremtidsutsikter

Resultatet for 2018 er samlet sett tilfredsstillende

Konsernets produkter og service har god kvalitet, til konkurransedyktige betingelser. Konkurransen på bank-siden er fortsatt sterk, og det er utfordrende å kombinere kravene til nødvendig inntjening og konkurransedyktige betingelser. Kundelojaliteten er høy, og det er positiv kundeforholdning i begge virksomheter. Konsernstyret mener at grunnlaget for å nå hovedmålsettingene over tid er godt, men at betydelige svingninger i resultatene fra år til år må påregnes også i fremtiden.

Oslo, 31. desember 2018

08. mars 2019

I konsernstyret for Jernbanepersonalets Bank og Forsikring

Lise Litte Solum

Leder

Hans Draagen
Nestleder

Rolf Juul Ringdal

Øivind Gaarder

Catharina Munthe

Jane B. Sætre

Ulf Rasmussen
Ansatte rep.Lisbeth Jahnsen
Ansatte rep.Lars Fritze
Konsernsjef

RESULTAT

(Beløp i 1.000 kr.)	Note	2018	2017
Renteinntekter og lignende inntekter bank		212 277	201 527
Premieinntekter for egen regning forsikring		844 032	803 377
Netto finansinntekter bank		13 073	23 204
Netto finansinntekter forsikring		-9 631	153 931
Andre inntekter		61 190	55 249
Sum driftsinntekter		1 120 941	1 237 288
Rentekostnader og lignende kostnader bank		76 872	65 962
Erstatninger for egen regning forsikring		676 793	618 760
Driftskostnader	4, 6	238 987	241 467
Andre kostnader		17 872	19 957
Sum kostnader		1 010 524	946 146
Driftsresultat før tap og sikkerhetsavsetninger mv		110 417	291 142
Tap på utlån bank		1 814	286
Gevinst/-tap på finansielle anleggsmidler bank		5 552	259
Endring i sikkerhetsavsetninger mv. forsikring		-1 300	2 100
Resultat før skatt		115 455	289 015
Skatt	5	36 331	47 475
Resultat før andre resultatkomponenter		79 124	241 540
Aktuarielle tap på ytelsesbasert pensjon		1 259	
Skatt på andre resultatkomponenter		-315	
Årsresultat		78 180	241 540

BALANSE

(Beløp i 1.000 kr.)	Note	2018	2017
Eiendeler			
Kontanter og bankinnskudd		376 302	349 567
Utlån		7 471 673	7 138 845
Obligasjoner og sertifikater		772 244	672 690
Andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond		1 312 928	1 275 946
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis		1 208 802	1 159 533
Andre immaterielle eiendeler		89 424	41 650
Bygninger og fast eiendom		9 930	10 124
Øvrige eiendeler		364 800	401 610
Sum eiendeler		11 606 103	11 049 965
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner		2 374	12
Innskudd fra og gjeld til kunder		6 471 814	6 370 780
Verdipapirgjeld		1 109 816	849 823
Forsikringsforpliktelser		804 482	769 360
Utsatt sakt	5	22 938	34 417
Annen gjeld og forpliktelser		294 690	133 642
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter		47 243	145 893
Ansvarlig lånekapital		150 000	125 000
Egenkapital inkl. avsetninger til fond	2	2 621 776	2 582 750
Periodens resultat, ikke disponert		80 969	38 290
Sum gjeld og egenkapital		11 606 103	11 049 967

KONTANSTRØMOPPSTILLING

(beløp i 1.000 kr.)		2018	2017
<i>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</i>			
Endring utlån til kunder		-333 309	-415 448
Renteinnbetalinger på utlån fra kunder		199 748	194 291
Endring innskudd fra kunder		101 035	211 173
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder		-56 914	-53 659
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner		2 965	883
Endring sertifikater og obligasjoner		-99 554	-184 838
Innbetaling av premier direkte forsikring		959 044	817 928
Andre forsikringsrelaterte innbetalinger		176	176
Netto provisjonsinnbetalinger bank		50 931	44 112
Utbetaling av gjenforsikringspremier		-4 599	-4 636
Utbetaling av erstatninger direkte forsikring		-661 800	-618 406
Innbetaling av gjenforsikringsoppgjør for erstatninger		-	-
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta		-1 080	1 666
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer		-49 758	24 692
Driftsutbetalinger		-238 729	-224 110
Andre forsikringsrelaterte utbetalinger		-8 713	-8 413
Innbetaling av renter, utbytte mv		25 528	15 025
Utbetaling av skatter		-36 686	-50 955
Utbetalte gaver		-313	-
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktivite	A	-152 029	-250 519
<i>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</i>			
Innbetalinger ved salg av verdipapirer		-55 430	-81 191
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer		14 035	15 009
Innbetaling på tidligere avskrevne fordringer		-	-
Investering i eiendom		3 916	0
Investering i immaterielle eiendeler		-47 897	-36 343
Investering i varige driftsmidler		5 388	-1 254
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	B	-79 987	-103 779
<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>			
Netto endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		259 993	449 903
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-16 123	-8 355
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner		2 362	12
Renteutbetalinger på ansvarlige lån		-6 031	-4 686
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån		25 000	0
Utbytte til egenkapitalbevisiere		-6 450	-9 058
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktivitete	C	258 751	427 815
Netto endring likvider i perioden	A+B+C	26 735	73 517
Likviditetsbeholdning 01.01		349 567	276 050
Likviditetsbeholdning 31.12		376 302	349 567

Oslo, 31. desember 2018

08. mars 2019

I konsernstyret for Jernbanepersonalets Bank og Forsikring

Lise Litte Solum

Leder

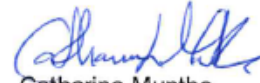
Hans Draagen
Nestleder

Rolf Juul Ringdal

Øivind Gaarder

Catharina Munthe

Jane B. Sætre

Ulf Rasmussen
Ansatte rep.

Lisbeth Jahnsen
Ansatte rep.

Lars Fritze
Konsernsjef

NOTE 1 – PERSONALE

Jernbanepersonalets Bank og Forsikring ble etablert 01.01.2001 med et konsernstyre og en konsernsjef.

Følgende stillinger inngår i konsernledelsen:

Konsernsjef	Ansatt i begge virksomheter
Konserndirektør bank	Ansatt i JS
IT-direktør	Ansatt i JFG
Kredittdirektør	Ansatt i JS
Direktør Forsikring	Ansatt i JFG
Direktør Risiko og Compliance	Ansatt i JFG
Direktør HR og OU	Ansatt i JFG

Kostnader for konsernstyret, konsernsjef og øvrige fellesfunksjoner blir fordelt på hver av selskapene. Pr. 31.12.2018 var det totalt 167 ansatte (167,7 årsverk) i konsernet.

NOTE 2 – EGENKAPITAL

(beløp i 1.000 kr.)

Egenkapital 01.01.2018	2 690 249
Utbetalte gaver fra gavefond	-313
Endring i estimatavik pensjoner direkte mot egenkapital	-284
Resultat før andre resultatkomponenter	72 675
Aktuarielle tap på ytelsesbasert pensjonsordning	1 259
Skatt på andre resultatkomponenter	-315
Totalresultat 2018	73 620
Egenkapital 31.12.2018	2 763 272

NOTE 3 – KAPITALKRAV OG SOLIDITET

(beløp i 1.000 kr.)

31.12.2018 **31.12.2017**

Netto ansvarlig kapital CRD-IV foretak	858 471	808 708
Netto ansvarlig kapital for forsikringsdelen	1 748 582	1 758 334
Brutto ansvarlig kapital i gruppen	2 607 053	2 567 042
Konserninterne innskudd av ansvarlig kapital	57 128	69 210
Netto ansvarlig kapital i gruppen	2 549 925	2 497 832
Kapitalkrav for CRD IV-foretaket	589 487	530 379
Kapitalkrav for forsikringsdelen	548 062	523 145
Samlet krav	1 137 549	1 053 524
Overskudd/underskudd	1 412 376	1 444 308
Overoppfyllelse i prosent av samlet kapital- og solvenskapitalkr	124 %	137 %

Konsernet oppfyller krav i konsolideringsforskriften §7.

NOTE 4 – GODTGJØRELSE

(beløp i 1.000 kr.)

PricewaterhouseCoopers AS :	2018	2017
Lovpålagt revisjon (inkl. m.v.a.)	32	31

NOTE 5 – SKATT

(beløp i 1.000 kr.)

	31.12.2018	31.12.2017
Midlertidig forskjeller :		
Pensjonsforpliktelser	-78 227	-85 894
Forsikringtekniske avsetninger presentert som EK	256 255	305 740
Kundefordringer	-280	-170
Verdipapirer	46 091	48 887
Driftsmidler	-5 099	-3 200
Netto midlertidige forskjeller	218 741	265 363
Forskjeller som ikke inngår i beregningen av utsatt skatt/skattefordel	-126 988	-127 696
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	91 753	137 667
Utsatt skattefordel (25%)	22 938	34 417
Utsatt skattefordel i balansen	22 938	34 417

Årets skattekostnad på ordinært resultat fremkommer slik :

	2018
Grunnlag for betalbar skatt	
Resultat før skattekostnad	115 457
Permanente forskjeller	29 299
Grunnlag for årets skattekostnad	144 756
Endring i midlertidige forskjeller	46 623
Korreksjon for direkte balanseførtes forskjeller i år ført over utvidet resulta	1 259
Skattepliktig inntekt	192 638
Grunnlag for betalbar skatt (i skattekostnaden)	192 638
25% av grunnlag for betalbar skatt (i skattekostnaden)	48 159
Endring i utsatt skatt	-11 479
For lite avsatt skatt tidligere år	78
Justering utsatt skattefordel mot utsatt skatt	95
Skattefunn 2017	-4 500
Betalbar formueskatt	4 293
Korreksjon på skatt for direkte balanseførte forskjeller som inngår i beregning på utsatt skatt	-315
Sum skattekostnad på ordinært resultat	36 331

NOTE 6 – YTELSER, PENSJONSKOSTNADER OG LÅN TIL TILLITSVALGTE OG LEDERE

(i 1.000 kroner)

	Lønn	Honorarer	Natural- ytelser	Pensjons- kostnad	Utlåns- saldo	Gjenv. løpetid	Rentesats
--	------	-----------	---------------------	----------------------	------------------	-------------------	-----------

Konsernledelsen

Konsernsjef/konserndirektør forsikring	2 424	315	233	186	202	8,33	1,82 %
					3 256	22,83	1,82 %
					474	5,91	1,82 %
					19	6	1,82 %
Konserndirektør/virksomhetsansvarlig bank	2 001	263	96	165	2 229	27,1	1,82 %
IT-direktør	1 422	58	132	158			
Kredittdirektør	1 224	70	54	155	2 078	10,66	1,82 %
					553	12,75	1,82 %
					488	14,08	1,82 %
Salgs- og markedsdirektør Forsikring	1 270	77	19	148			
Direktør Risiko og Compliance	899	13	19	90	1 544	29,25	1,82 %
Direktør HR og Organisasjonsutvikling	975	6	22	102	1 617	20,17	1,82 %

Konsernstyret JFG og JS

Lise-Lotte Solum		192					
Hans Draagen		107					
Jane B. Sætre		5			381	3,83	2,98 %
Øivind Gaarder		203			2 244	12,83	2,63 %
Catharina Munthe		93					
Rolf Jørgensen		-			1 725	13,6	2,73 %
Lisbeth Jahnsen (ansattes representant)	767	153	30	75	2 287	23,58	1,82 %
Ulf Rasmussen (ansattes representant)	813	148	23	78	30	11,5	1,82 %
					1 455	12,75	1,82 %
Grethe T. Thorsen (v)		0			1 032	9,25	2,53 %
Reidun K. Gulliksen (v)		-					
Torfinn Håverstad (v)		2			1 603	10,75	2,43 %
Jan Georg Daae Hansen (v)							
Alf Ivar Torsvik (v, ansattes representant)	517	31	23	40	1 828	17,4	1,82 %
Anita Skofteby (v, ansattes representant)	613	36	33	44	480	8,25	1,82 %
					1 900	24,08	2,48 %
					2 523	18,66	1,82 %

(i 1.000 kroner)

Valgkomiteén JFG og JS

Tor Egil Pålerud		14						
Tor Tvester		7						
Gunvor Tvedt (ansattes representant)	544	40	32	43	1 706 686	25,5 Flexilån	1,82 %	1,82 %
Rolf Kristian Kofoed	1 186	69	54	143	7 075	15,16	1,82 %	
Ellen Vold (v)					2 369	13,75	2,73 %	
Jørgen Vamnes (v, ansattes representant)	511	33	12	38	840	21,08	1,82 %	
Patrick Austvik (v)					26	0,5	2,28 %	
Håkon Hommerstad-Tveit (v)	1 270	77	19	147				

Virksomhetsstyret JFG

Knut Bernt Svardal		34						
Svein Norolf Bø		28			1 610 1 242	Flexilån 20,91	3,60 %	2,88 %
Bjarne Ødegaard		27						
Eva Skiaker (ansattes representant)	613	63	23	47	1 906	16,08	1,82 %	
Svein Hopland (v)					188	9,33	2,75 %	
Bente Sandaker (v)								
Øystein Ellefsæter (ansattes representant)	800	44	21	55	2 680	Flexilån	2,07 %	

Virksomhetsstyret JS

Eystein Lerheim		27						
Eirik Larsson		36			866	11	2,73 %	
Anita Lie Tærud		28			352	2,75	1,82 %	
					2 399	22,5	1,82 %	
					3 260	29,5	1,82 %	
Elin Østreng (ansattes representant)	609	63	22	47	1 348	23,91	1,82 %	
Kjell Næss (v)		2						
Ola Rune Kleiven (v)								
Hanne Aarem (v, ansattes representant)	608	40	27	46	2 713	24,41	1,82 %	

Forstanderskapet JS 41

Generalforsamling JFG 35

Honorarer er inkl. møtegodtgjørelse. Pensjonskostnader er faktisk betalt pensjonsforsikringspremie.

Satsene for honorarer og møtegodtgjørelse fastsettes av generalforsamling/forstanderskap.

Lån til konsernledelsen er gitt til samme betingelser som øvrige ansatte.

Til konsernstyret i Jernbanepersonalets bank og forsikring

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert regnskapet for Jernbanepersonalets bank og forsikring (konsernet), som består av balanse per 31. desember 2018, resultat og kontantstrømpoppstilling for det avsluttede regnskapsåret, og noter til regnskapet.

Etter vår mening er konsernets medfølgende regnskap for regnskapsåret som ble avsluttet 31. desember 2018 i det alt vesentlige en sammenstilling av regnskapene for Jernbanepersonalets Sparebank og Jernbanepersonalets Forsikring Gjensidig.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i «*Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet*». Vi er uavhengige av konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering – Grunnlag for regnskapsavleggelse

Vi gjør oppmerksom at regnskapet er utarbeidet ved å summere regnskapene til Jernbanepersonalets Sparebank og Jernbanepersonalets Forsikring Gjensidig og eliminere transaksjoner og mellomværende mellom disse to selskapene. Som et resultat av dette anses ikke regnskapet å være utarbeidet fullt ut i henhold regnskapsreglene for konsernregnskap i Regnskapsloven. Vår konklusjon er ikke modifisert som følge av dette.

Konsernstyrets ansvar for regnskapet

Konsernstyret (ledelsen) er ansvarlig for utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med prinsippene omtalt i Presisering – Grunnlag for regnskapsavleggelse, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av regnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for regnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på regnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Oslo, 8. mars 2019
PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erik Andersen', written in a cursive style.

Erik Andersen
Statsautorisert revisor